

Fig. 1: Opsvulmning af barken, hvor træet har dannet sårsvæv omkring larvegange.

Kilde: VL Muilenburg and DA Herms, <https://gd.eppo.int>

Fig. 2: Voksen *Agrilus anxius* og dens karakteristiske D-formede udgangshul.

Kilde: DG Nielsen, <https://gd.eppo.int>

Fig. 3 Larvens gange i vækstlaget.

Kilde: VL Muilenburg and DA Herms, <https://gd.eppo.int>

Hold øje med Pragtbille – *Agrilus anxius*

November
2022

Pragtbillen *Agrilus anxius* er en frygtet skadegører på birketræer. Den er kategoriseret som karantæneskadegører i EU. Dens larver gnaver lange gange under barken og blokerer herved transporten af vand og næringsstoffer i træet. Billen angriber både svækkede og sunde træer, som risikerer at gå ud i løbet af kort tid.

Billen er udbredt i Nordamerika, hvor den er det alvorligste skadeinsekt på birk i parker, private haver og byområder, og hvor den har ødelagt store skovområder. *Agrilus anxius* findes endnu ikke i Danmark. Brødtekst

Levevis og symptomer på angreb

Pragtbillen lever det meste af sit liv som larve under barken på stamme og grene. Her gnaver den en over 1 m lang slynget gang i træets vækstlag. Larven er 1-2 år om sin udvikling, afhængigt af værttræets tilstand, træart og temperatur. De voksne biller er kun fremme i få uger om foråret.

De tydeligste tegn på angreb af *Agrilus anxius* er de karakteristiske, 3-5 mm store, D-formede udgangshul-ler (Fig. 2). De opstår, når de nyklækkede biller forlader træet i foråret.

Under barken ses larvens slyngede gange, fyldt med gnavsmuld (Fig. 3).

På barkens overflade kan larvegangene ses som mere eller mindre kraftige opsvulmninger, hvor træet har dannet sårsvæv under barken (Fig. 1). Gule blade, visne grene og generel udtynding af kronen kan også give anledning til mistanke om angreb.

Hvordan ser billen ud?

Den voksne *Agrilus anxius* er en smal, aflang bille på ca. 7-12 mm. Farven er mørk bronze-grøn og metal-skinrende (Fig. 2).

Fig. 4: Larve af *Agrilus anxius*

Kilde: Whitney Cranshaw, Bugwood.org

Larven er cremehvid, flad og slank med tydelige indsnøringer mellem leddene på kroppen og med et karakteristisk forstørret parti bag hovedet. Bagtil har den et par mørke, hårde udvækster. Den fuldvoksne larve bliver op til 20 mm (Fig. 4).

Hvilke planter angriber pragtbillen?

Billens larver udvikler sig helt overvejende på birk (*Betula* sp.). Bøg kan undtagelsesvis angribes.

I Nordamerika angribes en lang række hjemmehørende og indførte arter af birk. Især hvidbarkede *Betula*-arter er sårbare for angreb.

Europæiske og asiatiske arter af birk som f.eks. vortebirk (*B. pendula*) og dunbirk (*B. pubescens*), der er almindeligt udbredt i Danmark, har i Nordamerika vist sig stærkt modtagelige.

Pragtbillen udvikler sig fortrinsvis i stressede træer, men for de mest modtagelige arter rammes også helt sunde træer. Planter helt ned til en stammediameter på 2 cm kan angribes.

Hvorfor er skadegøreren så alvorlig?

Angreb fører i mange tilfælde til, at træet går ud i løbet af et par år. Billen angriber arter af birk, der anvendes udbredt både som prydræ i haver, byer og parker, og som vokser vildt i forskellige naturområder.

Da de birkearter, der vokser i Danmark, er særligt modtagelige, kan det få alvorlige konsekvenser i både by- og naturområder, hvis billen etablerer sig.

Hvor findes *Agrilus anxius*?

Agrilus anxius er hjemmehørende i Nordamerika. Her er den vidt udbredt i Canada og i nordlige tempererede områder af USA. Ved udbredt plantning af birk som prydræ har den spredt sig til den sydlige og vestlige del af USA. Billen har endnu ikke etableret sig i Europa.

Hvordan spredes billen?

Spredning over større afstande sker med handel med levende planter til plantning og med kævler, brænde, bark, flis og emballagetræ samt forarbejdede træprodukter af ubehandlet træ. Især import af træflis kan være en kilde til spredning. Pupperne kan overleve inde i veddet, selv om barken er fjernet.

De voksne pragtbiller er særdeles gode flyvere, som kan flyve op til 20 kilometer om dagen.

Bilen kan derfor sprede sig hurtigt, hvis den bliver indslæbt.

Hvad kan du gøre

- Hold øje med symptomer på angreb i krone og på stamme
- Undersøg planter, der udviser tegn på angreb
- Tjek, at træemballage er korrekt mærket
- Tjek, at der ikke er tegn på larvegange, larver eller pupper i importerede træprodukter og emballagetræ

Hvad gør Landbrugsstyrelsen?

Landbrugsstyrelsen undersøger for forekomst af karantæneskadegørere, heriblandt *Agrilus anxius*. Bliver den fundet i Danmark, iværksætter Landbrugsstyrelsen omgående tiltag, der skal forhindre spredning og udrydde skadegøreren.

Anmeldepligt - hvem skal kontaktes?

Ved fund eller mistanke om forekomst af pragtbillen *Agrilus anxius* skal du kontakte Landbrugsstyrelsen. Du kan anmelde et evt. fund på www.lbst.dk under "Anmeld fund af skadegørere", eller kontakt:

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Landbrugsstyrelsen
Planter & Biosikkerhed
Nyropsgade 30, 1780 København V
Tlf. 33 95 80 00 | planter&biosikkerhed@lbst.dk

Fig. 5: Birketræer dræbt af *Agrilus anxius*, USA
Kilde: USDA Forest Service, Bugwood.org